

L'esperit figuerenc està de festa: a ella hem volgut associar-hi els pobres i desvalguts que amb un àpat esplèndid festejaren l'homenatge al seu admirat *senyor Ernest*.

Sota el reilet de la tenora la raça ancestral dels empordanesos també s'associarà a la festa.

Els melges de Figueres i de l'Empordà li reiran testimoni de bona companyonia i admiració en un àpat i per mitjà d'un artístic pergami li perpetuaran el testimoni de la cordialitat fraternal que pel Dr. Vila Moreno senten.

Serà un homenatge de tot el bo i millor de la terra empordanesa.

Per la nostra part n'estem satisfets d'haver-lo iniciat.

Amic Ernest Vila Moreno, preneu-ne la bona voluntat!

J. PUIG PUJADES.

LA MEVA OFRENA

No sé com haurà rebut l'homenatge el doctor Ernest, però, sé que sense cap mena de dubte, haurà vist que no és el d'un grup, ni el d'un partit, ni molt menys el d'uns amics enlluernats amb entusiasmes sense base.

L'homenatge, amic Ernest, és una prova palesa d'agraïment de tots els figuerencs i empordanesos que saben qui sou, què feu i com ho feu, perquè, qui us ha tractat, i més, qui s'ha confiat a vostres sàvies intervencions, sap el que valeu, tant pels coneixements, com pel caràcter, com pel procedir caritatiu, que hauria d'ésser segell característic de tots els facultatius de la vostra humanitària carrera. Consti, que al parlar sincerament, sense exageració en l'elogi, no voldria ésser-vos molest; si la vostra modestia en pateix, perdoneu, i preneu-ne la bona voluntat.

Jo recordo que un professor (*tocaio* men, precisament), jove, il·lustrat i simpàtic, ple d'il·lusions encisadores, impulsat per l'amor, anava a visitar a la seva estimada, i, massa barroer al pujar al vehicle que havia de portar-lo on era esperat amb idèntiques freturances, caigué dessota les rodes, fent-se precisa l'amputació de llurs cames. Tot just acabada l'operació, moria el dissortat aimador. La família, no sols va perdre el fill, sinó que va tenir de buscar una quantitat no pas petita, per a pagar un treball de resultats negatius.

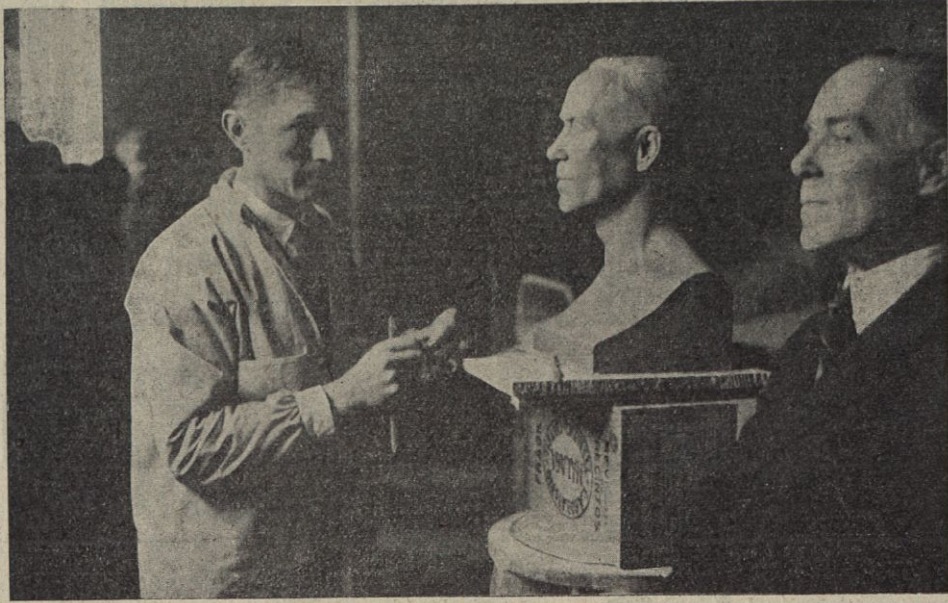
I bé; en aquell cas desgraciadament, hauria fet l'Ernest? No crec equivocarme, si em contesto que el nostre metge no hauria estat inexorable en exigir uns honoraris que acabaven d'enfonsar a la ruïna a uns pares, ja prou sacrificats al donar la carrera al fill; perquè, l'Ernest, té un gran cor, i al practicar les seves cures, practica ensems la cristiana caritat, per quin doble motiu tothom el reagra i estima.

Per això, és obra de justícia la iniciada per l'amic Puig Pujades, i, perquè ho és, tots els estaments s'hi han associat, fent possible l'erecció de l'artístic brouze que serà testimoni de l'agraïment de tota la comarca i que dirà a les generacions que vindran, que Figueres s'ha sentit joiosa de tenir un fill de les altes qualitats que honoren a l'home senzill, acient, generós, indemne a l'orgull i abrandat en l'amor al proïsme, que s'anomena Ernest Vila i Moreno.

Déu faci que, per molts anys, tan volgut concitadà pugui veure en el retrat que decora noblement el pati de l'hospital, la prova del nostre reconeixement, i, per tant, que sigui lluny, molt lluny la data en que, enfront de l'escultura, és repetirà amb pregona recança:

Era un excel·lent metge-cirurgià, que...

S. ESCAPA AMORÓS

En Cairó modelant el bust del Dr. Vila

Clixé Massot.

L'ahir, l'avui i el demà de l'Hospital de Figueres

L'ahir

Corria el juliol de l'any 1313 quan es rebé en el Monastir de Santa Maria de Vilabertran una acta dels consorts Bernat i Gassenda Jacobí, fills de Figueres, diguent que es constituïen davant de l'illustre senyor Guillem, Bisbe de Girona, després d'haver ordenat de llurs bens, per a constituir un Hospital a la dita vila de Figueres per pobres malalts en ell susientar; i el dotaren; i ordenaren que el restant de llur vida constantment lo emplearien servint-lo, i se los fou concedit i tant quant visqueren serviren dit Hospital, portant una creu vermella.

El primitiu Hospital és constituït en el carrer de la Junquera al costat de l'Església de Sant Sebastià.

Als 28 de Gener de 1608 o 1612, Ursula Vilanova féu donació a favor del Sant Hospital de pobles de Figueres dels terrenys llevant amb la capella de Sant Baldri, abans de Sant Llàzer, per la construcció de l'Hospital que en el present allí es troba edificat.

En 1717, Francesc Barris Pastor, que morí a l'Hospital, deixà tots els seus bens per construir una escala de pedra amb son passamà per pujar a l'Hospital, dient que serviria per a ajudar-vos a pujar a dalt.

En 27 de juliol de 1720, Bonaventura Maymó, adroguer de Figueres, atorgà son testament deixant tot el seu a favor de l'Hospital de pobres de la mateixa vila.

En 1793, és fa un inventari de les rendes que posseeix l'Hospital a fi de què los administradors puguin nivellar los malalts diaris que es puguin mantenir amb elles, perquè l'Hospital no pateixi atrassos i no veïres com s'ha vist esta casa sense redit.

Les rendes de l'Hospital importaven en aquella data, 4650 lliures i les des-

peses generals, 380 lliures, restant un benefici de 809 lliures amb el que s'havia de mantenir els malalts paisans que entraven allí a curar.

En l'any 1802, l'Administració liquidà amb molts interessos i sense crèdit per manca d'un bon règim en aquella santa casa.

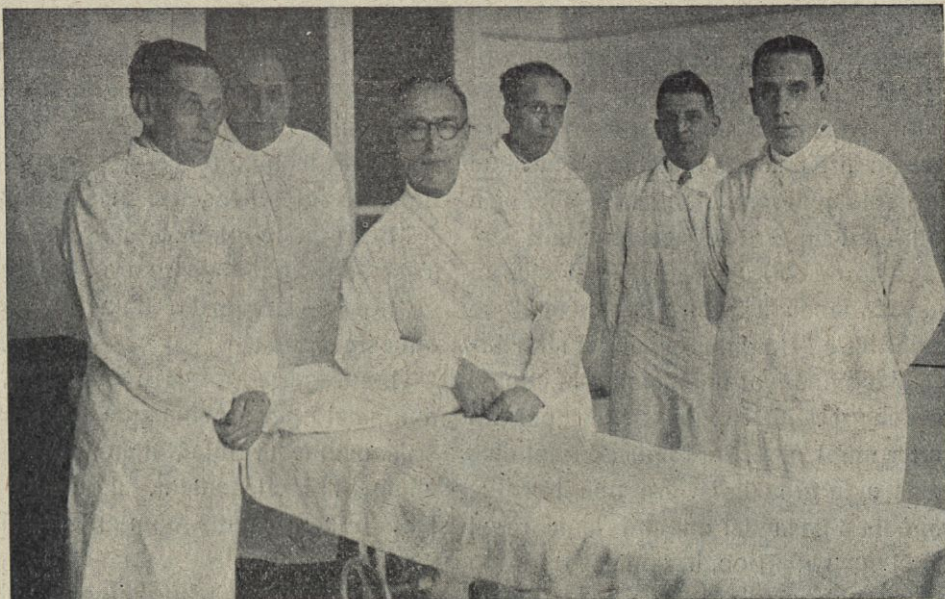
En 1804, es troben ja les estàncies militars en nombre de 15.000 anyals; en les que per la puja dels aliments, es perdia en elles, ço que motivà un augment i una reglamentació de les racions.

Son les procedents, dades que senyalen l'evolució i la marxa econòmica de l'Hospital de Figueres. En elles es veu que la generositat dels figuerencs fou sempre desveïllada i mercès a ella nostre històric edifici pot avui encara omplir la pietosa i humanitària tasca que fa ja sis segles li fou encomanada.

L'avui

La nostra generació troba l'Hospital en una mena de letàrgia, ningú es preocupava de la venerable institució benèfica. Tenia les seves migradíssimes rendes i d'elles i dels beneficis que deixaven les estàncies que pagava l'element militar hospitalitzat, anava sostenint-se, portant una existència difícil o millor dit miserable. Hi havia una consuetud establerta i les Junes anaven seguint amb ella perdurablement.

L'entrada del Dr. Ernest Vila a l'Hospital com a metge del mateix, trencà aquest estat de coses. Demanà a l'Ajuntament una sala de cirurgia per a desenvolupar les seves activitats i les seves aficions i el malaguanyat Pichot, l'animador i el vident que, infonia ànima a les coses inanimades, endevinà la transcendència de la demanda i la portà a execució.

Els Drs. Vila, Junyer, Brusés i els practicants Sr. Ventura Genís, Albert i l'enfermer Sr. Puntí.

Clixé Massot

No es donà en aquest aconleixement l'importància que tenia; els fets s'han cuidat de demostrar que per la vida sanitària de Figueres i de la comarca, l'acte, en aparença senzill, de crear una sala de cirurgia a l'Hospital de Figueres, mercès al fervor posat en treure de l'instal·lació el possible valor, era una fita de marcada importància.

Des d'aquesta data, els figuerencs començarem a fixar-nos en l'Hospital; benemèrits ciutadans feren deixes al mateix i es preocuparen de la seva transformació; i aquell establiment que la gent poderosa mirava amb indiferència i la gent necessitada que hi havia de raure amb terror, s'ha anat convertint per arí de l'amor dels administradors i de l'amor i el sacrifici dels facultatius, en un edifici estimat i venerable que tots mirem ara amb afecte i simpatia.

I s'ha repetit en l'Hospital el misteri pel pare: unes terres ermes, recó d'escombraries, lloc abandonat, per l'amor, aquest sentiment màgic que tot ho anima, s'ha anat convertint en un verger ombrívol i amable que ha conquerit la simpatia de tota la població. En l'Hospital, l'amor que hi han vessat els administradors, facultatius i personal subaltern, ha borrat la taca fosca que sobre l'Hospital pesava i han convertit aquesta venerable casa en un refugi volgut de tothom, mirat amb complaença, com a recés on qualsevol aniria gustós a acollir-se si la desgràcia volgués que hagués de sofrir una intervenció.

El demà

L'Hospital de Figueres està en la primera etapa de la seva evolució; el seu destí vol que la seva organització i eficiència vagin força més enllà.

L'Hospital de Figueres deuria esdevenir una Casa de Salut a la moderna on pugui tenir estada adequada tothom qui estigui malalt i vulgui anar-hi, sigui quin sigui el seu estament social.

No convindria canviar el nom? car un Hospital és un establiment on es tracta gratuïtament a malalts indigents i la característica de l'establiment figuerenc està canviant cada dia, convertint-se en una Casa de Salut on hi poden trobar també estada persones acomodades.

Per aconseguir portar a bon terme aquesta evolució es necessiten cabals i aquests no han d'arbitrar-se a balzeigades sinó periòdicament. No han d'ésser solament donatius únics i aïllats el que rebí l'Hospital sinó que ha de tenir benefactors constants que d'una manera periòdica, mesal o anyal, donin una quantitat quin total assegurí el seu sosteniment sense estretures. Els ingressos de l'Hospital han d'ésser, dones, de dues menes: donatius per una sola vegada i donatius periòdics, mesals o anyals i els darrers han de permetre cobrir totes les despeses ordinàries de l'establiment.

El primer dels donants periòdics ha d'ésser l'Ajuntament i després tots els figuerencs de bona voluntat. La caixa de l'almoïner que del nostre record es passava per les cases cada setmana, ha d'ésser substituïda per una llista nutrida de subscripcions.

Després, aprofitar moltes oportunitats que es presenten perquè a l'Hospital hi arribin donatius.

Una diada de l'Hospital cada any.

Captes en els espectacles i en les festes, en la forma discreta que ho vaig veure en un teatre de Londres. Una carpeta gomada indicant el fi de la capta i pregant posar dintre una quantitat (bil·let, moneda de plata o de coure), és donada a cada espectador durant l'espectacle i es prega que al sortir es dipositi en una caixa que es trobarà a la porta de sortida.

Deixes en els testaments; els notaris poden, amb una lleugera indicació, recordar que no hi manqui entre els beneficiats a l'establir les darreres voluntats.

Molt variades maneres es troben de demanar per l'Hospital si en el si de la